

Yi Mun-Yol: Hamis hőünk (1987)

Szinopszis

Annak az évnek a márciusában, amikor Szinman Li Szabadság Pártja még meg tudott kapaszkodni a hatalomban, Szöul egyik kitűnő elemi iskolájából egy vidéki kisváros közepes színvonalú kicsiny iskolájába kerültem. Még ma is, harminc évvel a történetek után élénken emlékezem az ottani első napomra, már csak azért is, mert ez volt az első nap, hogy Om Szokde-vel találkoztam.

Ahogy a tanulókat figyelemre intette, amikor az osztályfőnök belépett a tanterembe, nyilvánvalóvá tette, hogy ő volt az osztálybizalmi. Amikor pedig magához szólított, visszaszóltam, hogy ő jöjjön hozzám, ha valami mondanivalója van számomra. Néhány gyerek – egyikük az osztály tisztaságáért, a másik a sportfoglalkozásokért volt felelős – rögtön rávágta, hogy én menjek Szokde-hez. Merthogy ő az osztálybizalmi, és ő utasítást adott. Én egy városi gyerek fölényes makacsságával nem tágitottam. Az összes többi gyere kinevetett: „Az osztálybizalmi hív téged és te nem akarsz menni?” Vonakodva, de végül mégis odamentem Szokde-hez. Ő kijelölte, hogy melyik padban lesz a helyem, én meg helyet foglaltam.

Másnap ebédidőben több gyerek azzal fordult hozzám, hogy mielőtt hozzáfognék ebédelni, vigyek egy pohár vizet Szokde-nek. Visszautasítottam ezt a felszólítást, megjegyezve, hogy az osztályfőnöknél jelentést teszek Szokde-ről és megfélemlítő dolgairól. Amikor Szokde ezt meghallotta, úgy tűnt, hogy kissé visszatáncol: „Igazából nem is akartam, hogy hozzád nekem vizet.” Ez a mondat valójában a kezdete volt annak a fárasztó és magányos csatának, melyet a következő fél évben vívnom kellett. A gyerekek előtt állandó gúny tárgya lettem. Mindenki kiközösített. Érdekes módon Szokde maga soha nem volt jelen, amikor ezek a furcsa dolgok történtek. De elhatároztam, hogy revánsot veszek Szokde-n azzal, hogy jobb osztályzatokat érek el nála.

Amikor kihirdették az év végi vizsgák eredményeit, kiderült, hogy 98,5 % átlageredményével Szokde lett az első nemcsak az osztályban, hanem az egész évfolyamon. Én csak második lettem az osztályban 92,6 % átlageredménnyel, de ez nem volt elég arra, hogy bekerüljek az évfolyam első tíz tanulója közé. Elhatároztam, hogy felfedem a botrányt, ami a valószínűtlen eredmény mögött meghúzódott. Minden érzékszervemmel Szokde-re koncentráltam, hogy turpisságán rajta kapjam.

Egy napon egy Jun Bjongdzso nevű fiú egy drága aranybevonatos öngyújtót hozott az osztályba és dicsekedni kezdett vele. Rápillantván Szokde így szólt: „Hé, ez aztán igazán szép.” Ez volt az, amit mindig mondott, mielőtt elvette mások dolgait. Bjongdzso rávágta, hogy az öngyújtót vissza kell vinnie, mielőtt édesapja hazatér. „Milyen kár, pedig abban reménykedtem, hogy kölcsön kérhetem egy kis időre.” – jegyezte meg Szokde. Az eset azzal végződött, hogy Bjongdzso odaadta az öngyújtót. Én a történeteket jelentettem az osztályfőnöknek, de Szokde túljárt az eszemen, mert amikor behívták őt a tanári szobába, már visszaadta az öngyújtót Bjongdzso-nak. Így hiábavalónak bizonyult, hogy megcáfoljam azt az állítását, hogy ő ártatlan.

Ettől kezdve Szokde arra használta minden hatalmát és tekintélyét, mely abból következett, hogy ő az osztálybizalmi, hogy életemet minél nyomorúságosabbá tegye. Ha például az iskolai rendelet alapján egyenruhánk vagy személyes tisztaságunk ellenőrzésére került sor, annak idejéről mindenkit előre értesített, engem kivéve.

Amikor apámnak mindezt elmondtam, megszidott, mondván, hogy miért nem vagyok képes a saját lábamon megállni.

Amikor egyszer a tanfelügyelő érkezésére készültünk, a diákoknak is részt kellett venniük az iskola alapos tavaszi nagytakarításában. Rám az ablaktisztítás jutott. Szokde-nak kellett munkánkat ellenőriznie. Bár a feladatot alaposan elvégeztem, Szokde újra és újra nem vette át a munkát. Arra kényszerített, hogy minden ablakot háromszor újra és újra megpucoljak. Míg én ezzel bajlódtam, ő elment futballozni. Amikor harmadszorra és utoljára jött vissza a munkámat ellenőrizni, könnyek között talált. Csak ekkor engedett el, majd oda vetette, hogy lám, végül sikerült letennem a vizsgát. Ettől annyira meghatódtam, hogy úgy éreztem, viszonznom kell kedvességét, így másnap egy nagyon szép ceruzát ajándékoztam neki.

Ez volt behódolásom kezdete. Most, hogy már biztos lehetett abban, hogy sikerült uralma alá hajtani, Szokde kedvességgel halmozott el. Megfelelő helyemet az osztályrangsorban is visszakaptam. Ettől kezdve csatlakozhattam a többi gyerekhez, amikor azok elmentek játszani. Az összes probléma, ami miatt engem nem csak az osztály, hanem az egész iskola bajkeverőjének bélyegeztek meg, hirtelen elszállt. Szokde egyedül azt várta el tőlem, hogy az ő rendjének vessem alá magam, és ne próbáljam meg királyságát megkérdőjelezni.

Egyszerű volt az oka annak, hogy miként tudott Szokde iskola első lenni. Azokkal íratta meg saját dolgozatait, akik az adott tárgyakban, például matematikában vagy koreai irodalomban és nyelvben a legjobbak voltak. Hatodik osztályban új osztályfőnökünk lett, egy fiatalember, aki a tanárképző főiskolán csak néhány éve végzett. Hirtelen választást hirdettek meg az osztályban arról, hogy eldöntsük, ki legyen az osztálybizalmi. Szokde 61 szavazatból 59-et kapott. Új osztályfőnökünket bosszantotta ez a nyilvánvalóan abszurd eredmény, ezért új választást rendelt el, de annak végeredménye sem lett más.

Az év márciusa végén a dolgok döntő stádiumba kerültek, amikor a vizsgák eredményét kihirdették. Osztályfőnökünk arcán kemény arckifejezés ült, és bejöve a tanterembe azonnal elkezdte felolvasni jegyeinket. Szokde osztályzatához térve hideg hangon megjegyezte: „Szokde 98-as átlageredményével első lett az egész iskolában. Eközben az osztály összes többi tanulója még az első tíz közé sem került be. A mai napon a végére akarok járni ennek a rejtélynek.” Ekkor nekítámadt Szokde-nek és könyörtelenül ütlegelni kezdte. Szembesítette Szokde-t a vizsgadolgozatokkal, amelyeken más tanulók kiradírozott neve helyén az ő neve volt beírva. Végül Szokde bevallotta tettét. Vallomása oda vezetett, hogy az osztályfőnöktől a többi gyerek is ütletet kapott. Mindenki, aki a dolgozatot Szokde helyett megírta.

A jelenet végén az osztályfőnök így szólt: „Mindent megtettem azért, hogy ne kelljen kezet emelnem rátok. Bár megbocsáthattam volna nektek azért, hogy nem tudtatok ellenállni Szokde erőszakosságának, de nem tudtam elviselni azt a gondolatot, hogy milyen szörnyű világot hoztatok létre magatok között.” Mindenkit a tanterem elejébe parancsolt, letérdeltetett a dobogóra, hogy elgondolkodjunk hibáinkon. Majd felszólított mindenkit, hogy tisztázzuk magunkban azokat a bántalmakat, melyeket Szokde-től kellett elszenvednünk, hogy magunk mögött hagyassuk a történeteket. Az egészet azzal zárta, hogy mindenkire öt ostorcsapást mért. A terem hangos lett zokogásunktól és kiabálásunktól. Amikor a dolgok lenyugodtak, újra szavaztunk arról, hogy ki legyen az osztálybizalmi. Ekkor Szokde kirohant a teremből azt kiabálva: „A pokolba veletek, ti barmok!”

Szokde egyetlen szavazatot sem kapott. Bizonyosan Szokde azért rohant el, mert nem akarta megvárni megaláztatását. Ekkor azt is eldöntötte, hogy sohasem fog visszatérni közénk. A választáson két érvénytelen szavazat volt, az egyik Szokde-é, a másik az enyém. Én nem a változások ellen protestáltam ezzel, és nem is Szokde összeomlott rendje iránt éreztem nosztalgiát. Az zavart meg, hogy nem volt egyetlen fiú sem, akiben nem lakozott volna egy kis Szokde. Mindenki, a legjobb tanulókat is beleértve, segítette őt abban, hogy a tanárok bizalmával visszaéljen, és kedvében jártak azzal, hogy dolgozatait helyette megírják, jobb kezei voltak abban is, hogy igazságtalan rendjével kegyetlenül félelemben tartsa az osztályt. Ők voltak azok, akik magamra hagytak, amikor egyedül álltam szemben Szokde-vel, és emiatt életem egyik legnehezebb időszakát kellett megélnem. De amikor e helyzeten változtattam és már én álltam legközelebb Szokde-hez, rajtuk az irigység és féltékenység lett úrrá. A gyerekek, akiket megválasztottunk, ugyancsak közülük kerültek ki.

Szokde az ő kegyetlen és arcátlan módján sikeresen elérte, hogy a választás eredményéért bosszút álljon az iskolán kívül. Minden nap a szomszédos sétányokon várakozott az iskolába igyekvő gyerekekre. És minden nap elnászpángolta a keze ügyébe akadó szerencsétlen gyerekeket, akik így nem tudtak iskolába menni. Ezekre a gyerekekre még egy verés várt az osztályfőnöktől, aki megrovásban részesítette őket máléságukért és gyávaságukért. Egy sorsfordító napon egy öt gyerekből álló csoport beleütközött Szokde-be az utcán. Szokde szokásos vad kérkedésével, hengegésével, szájhösködésével megpróbálta őket fenyegetni és megfélemlíteni, de amikor a srácok nem adták meg magukat, megfordult és elrohant. Az eset után Szokde eltűnt a városból. Az a hír járta, hogy Szöluba ment, hogy anyját, aki miután apja halála után újra férjhez ment és életéből eltűnt, megkeresse.

Szokde nem bukkant fel gondolataimban egész addig, amíg felnőttem. Ekkor egy előkészítő iskola tanára voltam. Több évi hányadtatás után végre stabilitást találtam az életemben. Időnként összejártunk egy-egy italozásra elemi iskolás időkből származó barátaimmal, és a szó, így vagy úgy, de mindig Szokde-re terelődött. Azt mondták, valójában fogalmuk sincs, hogy most mit csinálhat, de néha látták átviharzani Degu belvárosán néhány talpnyalóval körülvéve és egy köteg pénzzel a zsebében.

Egyszer, amikor egy régóta várt vakáción voltam Gangnang –ban, összeakadtam Szokde-vel. Hallottam, amint valaki a hátam mögött fennhangon kiabálta: „Utat, mondom, adjanak utat!” Megfordultam, és megláttam egy embert – keménykötésű volt és napszemüveget viselt –, két civil ruhás rendőrrel harcolt, akik megpróbálták őt visszafogni. Amikor az egyik rendőr egy ökölcsapást mért rá, mely távolra repítette a napszemüveget, megrökönyödve láttam, hogy ez az ember Om Szokde.

Összereztem és becsuktam a szememet, mintha csak olyat láttam volna, aminek nem kellett volna, hogy tanúja legyek. Szemem előtt egy huszonöt év előtti képsor vonult el; Szokde az osztálypódiumon térdel, felemelt kézzel. Nem volt meg benne sem egy bukott hős tragikus szépsége, sem bármi más; akkor és ott ő csak egy volt közülünk, akik sajnálatosnak és gyengének bizonyultunk.

Azon a napon késő éjszakáig ittam. Egyszer csak néhány könnycsepp bújt elő szememből. Hogy e könnyek miatta hullottak-e, vagy magam miatt, vagy hogy azt az élet és a világ iránti megkönnyebbülés váltotta-e ki, vagy valami újfajta pesszimizmus, igazán még ma sem tudom.

Szegő Andrea szerkesztése és fordítása a Bevezető alapulvételével – szinopszis (2014)